

Έρευνα ΕΥ: Από 273 ελληνικές επιχειρήσεις το 50% των εξαγωγών, με τις 5 μεγαλύτερες να καλύπτουν το 25,9% των εξαγωγών

2019/05/09 15:57 στην κατηγορία LOGISTICS

Οι ελληνικές εξαγωγές έχουν αυξηθεί σημαντικά μετά το 2009, ωστόσο χρειάζεται εντατικοποίηση των προσπαθειών αφενός από μέρους της πολιτείας και αφετέρου από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, για να αξιοποιηθεί η σημαντική μείωση του κόστους εργασίας που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος προσαρμογής και να αυξησει η χώρα περαιτέρω το μερίδιο αγοράς της στο διεθνές εμπόριο.

Επιπλέον, η μεγέθυνση των ελληνικών επιχειρήσεων θα συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της εξωστρέφειας της οικονομίας.

Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα της μελέτης, που ολοκληρώθηκε για το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ), από την ΕΥ Ελλάδος.

Παρά τη σημαντική μείωση του κόστους εργασίας κατά την τελευταία δεκαετία, η βελτίωση των εξαγωγικών επιδόσεων της χώρας μας δεν ήταν η αναμενόμενη, καθώς **η παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο μειώθηκε σημαντικά** σε απόλυτους αριθμούς, αλλά και σε σχέση με την ΕΕ.

Παράλληλα, οι ελληνικές εξαγωγές παραμένουν σχετικά μειωμένου τεχνολογικού περιεχομένου και χαμηλής προστιθέμενης αξίας, με αποτέλεσμα **η Ελλάδα να υστερεί ως προς τη συμμετοχή της στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας.**

Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στα χαμηλά επίπεδα επενδύσεων σε Έρευνα & Ανάπτυξη (R&D), αλλά και στις περιορισμένες άμεσες ξένες επενδύσεις που θα συνέβαλαν καθοριστικά στον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού εξοπλισμού και στη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας.

Επιπλέον, σύμφωνα με τη μελέτη, το θεσμικό πλαίσιο, τα γραφειοκρατικά εμπόδια, το ασταθές μακροοικονομικό περιβάλλον, το φορολογικό καθεστώς, οι αδυναμίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος, και οι δυσκολίες σε σχέση με την επίλυση των συμβατικών διαφορών, δυσχεραίνουν περαιτέρω την ενίσχυση της εξωστρέφειας.

πλεονέκτημα

Η μελέτη περιλαμβάνει μια αναλυτική χαρτογράφηση των ελληνικών εξαγωγών κατά τα τελευταία χρόνια.

Ενώ οι ευρωπαϊκές χώρες απορροφούν σήμερα **περίπου το 63% των ελληνικών εξαγωγών**, παρατηρείται σημαντική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών προς τις χώρες της Ασίας και της Μέσης Ανατολής. Δεκαπέντε χώρες συνεισφέρουν το 70% της αξίας των εξαγωγών.

Από αυτές:

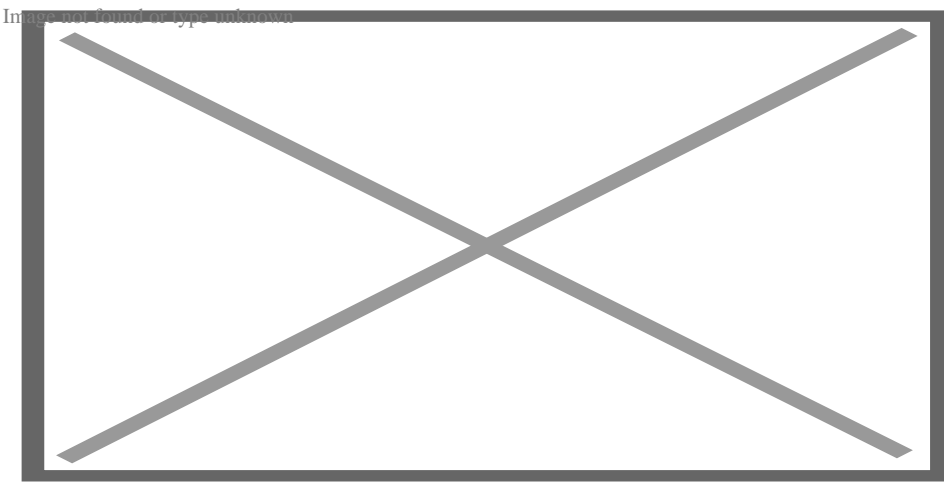
- Ιταλία, Γερμανία, Κύπρος και ΗΠΑ έχουν υψηλή συνεισφορά στη συνολική αξία των εξαγωγών και αύξηση κατά την τελευταία πενταετία.
- Τουρκία και Βουλγαρία έχουν υψηλή συνεισφορά στη συνολική αξία των εξαγωγών, ωστόσο παρατηρείται μείωση την τελευταία πενταετία.
- Λίβανος, Ρουμανία, Σαουδική Αραβία, Γαλλία και Ολλανδία έχουν μέτρια συνεισφορά και αξιοσημείωτη βελτίωση, με σημαντικές προοπτικές.

Η μελέτη καταγράφει, επίσης, τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας με τις ισχυρότερες εξαγωγικές επιδόσεις, με κορυφαίους, μεταξύ αυτών, τα ορυκτά, τα μέταλλα, τα τρόφιμα, τα χημικά & τα συναφή προϊόντα, τα μηχανήματα, τα φυτικά και τα ζωικά προϊόντα.

Αξιοποιώντας μια σειρά από οικονομικούς δείκτες, η μελέτη επιχειρεί να εντοπίσει τους κλάδους και τα επιμέρους προϊόντα που παρουσιάζουν συγκριτικό πλεονέκτημα και, κατ' επέκταση, ουσιαστικές προοπτικές ενίσχυσης των εξαγωγών.

Μεταξύ των 12 κατηγοριών που παρουσιάζουν σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα, **ξεχωρίζουν τέσσερις δυναμικές κατηγορίες**, οι οποίες κατάφεραν να αυξήσουν το συγκριτικό τους πλεονέκτημα και το μερίδιο αγοράς τους κατά την τελευταία δεκαετία (2008-2017):

- Ρητίνες φυτών και φυτικά εκχυλίσματα
- Λίπη και λάδια φυτικής και ζωικής παραγωγής
- Αλάτι, θείο, πέτρες, γύψος, ασβέστης και τσιμέντο
- Αλουμίνιο

Σημαντικά εμπόδια για

τις εξαγωγικές επιχειρήσεις

Η μελέτη καταγράφει τα βασικά εσωτερικά και εξωτερικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να επεκταθούν σε ξένες αγορές.

Τα εσωτερικά εμπόδια, που πηγάζουν από τις αδυναμίες των επιχειρήσεων να προσαρμοστούν στις διεθνείς εξελίξεις και στις δυναμικές του διασυνοριακού εμπορίου, περιλαμβάνουν:

- Χαμηλές τιμές ανταγωνισμού
- Έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού και έλλειψη εσωτερικών δομών
- Πρόβλημα ρευστότητας της επιχείρησης
- Έλλειψη οργάνωσης/εσωτερικών διαδικασιών
- Έλλειψη τεχνογνωσίας-πληροφόρησης
- Αδυναμία επικοινωνίας σε ξένα γλώσσα
- Δυσκολία στην απόκτηση πιστοποίησης
- Ελλείψεις logistics-εφοδιαστικής αλυσίδας

Αντίστοιχα, τα εξωτερικά εμπόδια που θέτει η σύγχρονη εγχώρια ή διεθνής οικονομία περιλαμβάνουν:

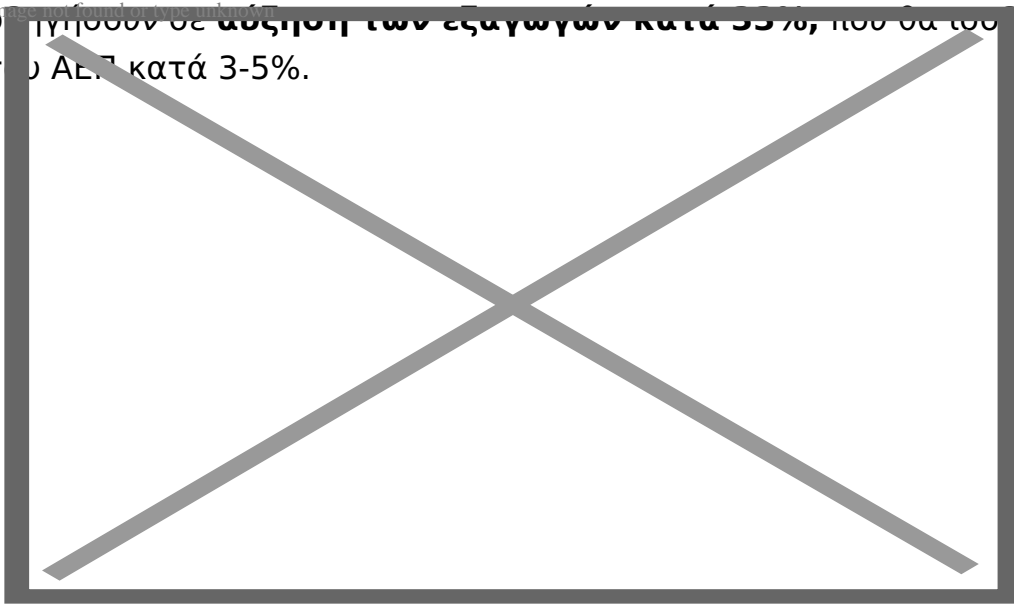
- Γραφειοκρατία στην Ελλάδα
- Υψηλή φορολογία
- Αρνητική εικόνα της Ελλάδας στο εξωτερικό
- Πολιτική και οικονομική αστάθεια
- Γραφειοκρατία στη χώρα εξαγωγής
- Προβλήματα χρηματοδότησης και ασφάλισης εξαγωγών
- Δυσκολία συνεννόησης με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς
- Έλλειψη υποστήριξης από τα επιμελητήρια
- Προβλήματα με τους τοπικούς συνεργάτες
- Πιστοποίηση προϊόντος

- Μειωμένη ζήτηση για το προϊόν

Τα εμπόδια αυτά μπορούν να ποσοτικοποιηθούν σε ένα ισοδύναμο κόστος, που αντιστοιχεί στις χρονικές καθυστερήσεις, από τη στιγμή που ένα προϊόν είναι έτοιμο έως ότου αυτό εξέλθει από τα τελωνεία, σε αριθμό ημερών.

Παρότι η Ελλάδα έχει σημειώσει αξιόλογη πρόοδο όσον αφορά την ταχύτητα με την οποία τα εγχώρια προϊόντα διοχετεύονται προς τις διεθνείς αγορές, **βελτιώνοντας τις επιδόσεις της από 20 σε 15 ημέρες** μεταξύ 2005 και 2014, υπάρχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης.

Εκτιμάται ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα επέτρεπαν στην Ελλάδα να φτάσει το μέσο επίπεδο ΕΕ / ΟΟΣΑ ως προς τις ημέρες εξαγωγών, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε **αύξηση των εξαγωγών κατά 55%**, που θα τσυνάμωσε σε ενίσχυση του ΑΕΠ κατά 3-5%.

Συμπεράσματα και

προτάσεις

Αντλώντας και από τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών της ΕΥ, η μελέτη καταλήγει σε μια σειρά από προτάσεις για μέτρα και δράσεις που μπορούν να δώσουν στην Ελλάδα την απαραίτητη ώθηση, για να βελτιώσει τις εξαγωγικές της επιδόσεις.

Οι προτάσεις απευθύνονται τόσο στην πολιτεία, όσο και στις ίδιες τις επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν και την τελική ευθύνη για τη βελτίωση των σημερινών επιδόσεων.

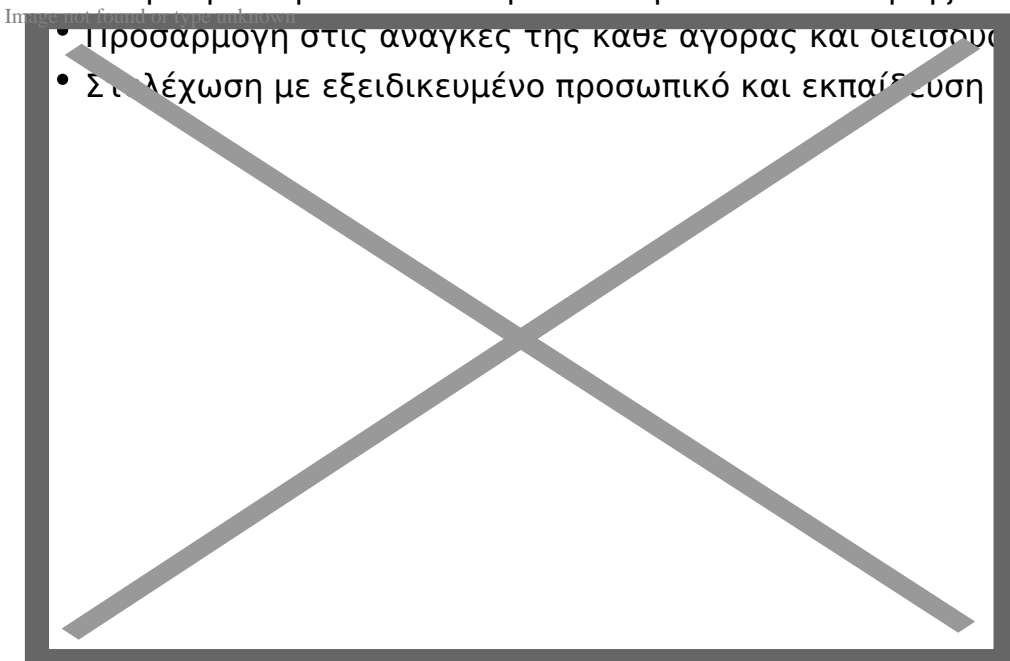
Προτάσεις προς την πολιτεία:

- Δημιουργία ενός απλού και σταθερού φορολογικού συστήματος
- Φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση των εξαγωγικών επιχειρήσεων και τις επανεπενδύσεις
- Προστασία πνευματικών δικαιωμάτων

- Ταχύτερη διεκπεραίωση των νομικών εκκρεμοτήτων
- Χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις
- Δημιουργία εθνικής εμπορικής ταυτότητας (brand)
- Δημιουργία εθνικής στρατηγικής για τις εξαγωγές
- Συγκέντρωση όλων των αρμοδιοτήτων που αφορούν στις εξαγωγές σε έναν φορέα με συντονιστικό ρόλο (One stop shop)
- Δημιουργία βιομηχανικών περιοχών και clusters
- Ενίσχυση των υποστηρικτικών υπηρεσιών - εμπορικοί ακόλουθοι - σύνδεσμοι και επιμελητήρια

Προτάσεις προς τις επιχειρήσεις:

- Μεγέθυνση για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας
- Επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής
- Οι εξαγωγές θα πρέπει να είναι μακροπρόθεσμος στόχος
- Συνεργασίες και συμμετοχή στις διεθνείς αλυσίδες αξίας
- Εστίαση στις εξαγωγές με υψηλό τεχνολογικό περιεχόμενο
- Επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και κεφαλαιουχικό εξοπλισμό
- Απομάκρυνση από το οικογενειακό μοντέλο διοίκησης
- Προσαρμογή στις ανάγκες της κάθε αγοράς και οεισφορά σε νέες
- Στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό και εκπαίδευση του υφιστάμενου

Ένα νέο

αναπτυξιακό μοντέλο για τις ελληνικές ΜμΕ

Ανεξάρτητα από την υλοποίηση των ανωτέρω προτάσεων, κλειδί για την ενίσχυση των εξαγωγών παραμένει η ανάγκη μεγέθυνσης (scale up) των ελληνικών επιχειρήσεων.

Ο κατακερματισμός της παραγωγικής βάσης και η μέχρι σήμερα αδυναμία των

μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων να αποκτήσουν την κρίσιμη μάζα, ή να προχωρήσουν σε συνεργασίες, συμπράξεις ή συγχωνεύσεις, παραμένει η βασική αιτία της έλλειψης εξωστρέφειας.

Σήμερα, οι μικρομεσαίες (ΜμΕ) ελληνικές επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 99,9% του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων. Από αυτές, το 96,9% είναι οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται στο 40% της παραγωγικότητας του μέσου όρου (Μ.Ο.) των ευρωπαϊκών (σε όρους φαινόμενης παραγωγικότητας ανά εργαζόμενο), ενώ οι μεσαίες βρίσκονται στο 75% του ευρωπαϊκού Μ.Ο.

Δεν είναι, συνεπώς, τυχαίο ότι **οι ελληνικές εξαγωγές στηρίζονται σε λίγες μεγάλες επιχειρήσεις**: 273 επιχειρήσεις πραγματοποιούν το 50% των εξαγωγών, ενώ οι πέντε μεγαλύτερες εξ αυτών καλύπτουν το 25,9% των εξαγωγών.

Η επίτευξη μεγαλύτερων μεγεθών για τις ελληνικές επιχειρήσεις, θα ενισχύσει την παραγωγικότητά τους μέσα από οικονομίες κλίμακας, θα τους επιτρέψει να επενδύσουν στην έρευνα και την τεχνολογία και να προσελκύσουν εξειδικευμένο προσωπικό, και θα ενισχύσει τη διαπραγματευτική τους θέση. Το scale up θα δημιουργήσει μια θετική αμφίδρομη σχέση μεταξύ μεγέθους και εξωστρέφειας.